

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/18692-3
Saksbehandler Kjell Bue

Utvalg	Møtedato
Administrasjonsutvalget	26.11.2024
Fylkesutvalget	26.11.2024
Fylkestinget	10.12.2024

Handlings- og økonomiplan 2025-2028, klimabudsjett og årsbudsjett 2025

Fylkeskommunedirektørens forslag til vedtak

1. Fylkestinget vedtar handlings- og økonomiplan 2025–2028 slik den fremkommer i underliggende kapitler i vedlagte rapport.
2. Fylkestinget vedtar klimabudsjettet slik det fremkommer av kapitlet om klimabudsjett.
3. Fylkestinget vedtar årsbudsjett 2025 slik det kommer frem av beskrivelsene i budsjettforslaget, og i henhold til forskriftskjema bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 første og annet ledd og bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 første og annet ledd.
4. Rammen for opptak av lån til nye investeringer settes til 150 mill. kroner, jf. kommunelovens § 14-15 første ledd. Fylkeskommunedirektøren gis fullmakt til å avtale rentebetingelser, avdragstid og øvrige betingelser for nye lån i henhold til reglement for finans- og gjeldsforvaltning for Agder fylkeskommune, samt undertegne lånedokumentene. Avdragstiden tilpasses bestemmelsene i kommunelovens § 14-18 og avdragsbeløp fastsettes i budsjettet.
5. Rammen for opptak av lån til finansierungsordningen for kommuner som ønsker å gjøre tiltak på fylkesveg settes til 100 mill. kroner i 2025. Utgifter som forventes påløpt i 2025 tilhørende avtaler med kommuner og finansieringen av disse, innarbeides i tertialrapportene for 2025.
6. Renteinntektene tilhørende fond tilbakeføres ikke til fond i 2025.
7. Ved utskrivning av fylkesskatten for 2025 legges den maksimale skattøren som vedtas av Stortinget i statsbudsjettet til grunn.
8. Fylkestinget slutter seg til fylkeskommunedirektøren forslag til finansielle måltall, slik de fremgår i budsjettforslaget.
9. Premieavviket amortiseres over ett år. Fylkeskommunedirektøren får fullmakt til å foreta regnskapsføringen. Det gis en orientering om premieavviket i årsberetningen for 2025.
10. Fylkestinget ber fylkeskommunedirektøren igangsette en prosess for omstilling til en bærekraftig økonomi.

Vedlegg

[Handlings- og økonomiplan 2025 – 2028. Fylkeskommunedirektørens forslag. \(Framsikt\)](#)

Budsjett 2025 - Agder Kommunerevisjon - Agder fylkeskommune

Saksutskrift - Budsjett for kontrollarbeidet 2025 Agder fylkeskommune

Sammendrag

Fylkeskommunedirektørens forslag til budsjett 2025 og handlings- og økonomiplan 2025–2028 er basert på budsjett for 2024, politiske vedtak og planer gjennom 2024 og regjeringens forslag til statsbudsjett for 2025. Hovedmålene i Regionplan Agder 2030 om å utvikle Agder til et attraktivt lavutslippssamfunn med gode levekår, er lagt til grunn. Samtidig med økonomiplan og budsjett legges også klimabudsjettet frem. Klimabudsjettet er en direkte operasjonalisering av Regionplan Agder 2030.

Saksopplysninger

Kommuneloven kapittel 14 gir føringer for fylkeskommunens økonomiforvaltning, jf. kommuneloven § 14-1. Grunnleggende krav til økonomiforvaltningen:

Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte økonomien slik at den økonomiske handleevnen blir ivaretatt over tid.

Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide samordnete og realistiske planer for egen virksomhet og økonomi for lokalsamfunnets eller regionens utvikling.

Kommuner og fylkeskommuner skal forvalte finansielle midler og gjeld på en måte som ikke innebærer vesentlig finansiell risiko, blant annet slik at betalingsforpliktelser kan innfris ved forfall.

Fylkestinget skal vedta økonomiplanen og årsbudsjettet. Økonomiplanen skal vise hvordan langsiktige utfordringer, mål og strategier i kommunale og regionale planer følges opp. Økonomiplanen skal inneholde minst de fire neste budsjettår, skal omfatte hele fylkeskommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over inntekter, utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden, samt at det skal anvises dekning for utgifter og oppgaver. Årsbudsjettet skal være realistisk og omfatte hele fylkeskommunens virksomhet. Det er bindende for fylkestinget og underordnede organer.

Vurderinger

Agder fylkeskommunes driftsbudsjett er på 5,9 mrd. kroner årlig og i planperioden investerer vi for 3,5 mrd. kroner i fylkesveier og skolebygg. Vår viktigste ressurs er våre over 3 000 medarbeidere, og at vi samarbeider internt og eksternt for å gjøre Agder til et mer bærekraftig samfunn.

I en periode med høy lønns- og prisvekst er budsjettarbeidet utfordrende. Vi opplever en langt høyere prisvekst enn økningen som legges inn de såkalte frie inntektene (skatt og rammetilskudd). Statsbudsjettet for 2025 legges fram med en kommunal deflator (lønns- og prisvekst) på 4,1 prosent, fordelt på en forventet lønnsvekst på 4,5 prosent og en forventet prisvekst på 3,5 prosent. Det betyr at de økonomiske rammene er svært stramme, og kommunesektoren har ikke fått økonomisk handlingsrom til å håndtere den ekstraordinære pris- og kostnadsutviklingen.

Flere år med et høyt investeringsnivå og tilhørende høyt låneopptak gir utfordringer i form av økende finanskostnader. De økte kostnadene til avdrag og høyere rente reduserer det økonomiske handlingsrommet ytterligere. I tillegg har nye kostnadsnøkler i inntektssystemet redusert rammene med 64 mill. kroner over en fireårsperiode, med årlig inntektskutt på ca. 16 mill. kroner hvert år.

For å legge frem et budsjett i balanse har vi derfor brukt fondsmidler. På den måten er budsjettet for 2025 ikke bærekraftig på lang sikt. Det er behov for å sette i gang en omstillingsprosess, hvor vi tar sikte på å bli enda flinkere til å prioritere begrensede ressurser innenfor rammen av fylkestingets prioriterte mål. All ressursbruk må understøtte en helhetlig tenkning hvor det må ses på hvordan tjenestene organiseres, hvilke tjenester som faktisk utføres og på hvilket nivå og med hvilken kvalitet disse tjenestene har. I økonomiplanperioden er det lagt inn konkrete, men ikke detaljerte, forutsetninger om omstilling og innsparinger på totalt 275 mill. kroner i planperioden med bakgrunn i de demografiutfordringer som vil møte tjenestene fremover. Vi forventer også at de foreslåtte endringene på sikt vil gi et økt politisk handlingsrom. Omstillingsprosessen har som mål å skape en sunn og bærekraftig økonomi, som vil gi Agder fylkeskommune både politisk handlingsrom og utviklingskraft. Prosessen skal gi mer trygghet, forutsigbarhet og muligheter til å levere gode tjenester i utviklingen av Agder.

Klimabudsjett

Fylkeskommunedirektøren legger for 2025 frem klimabudsjett for sjette gang. Det er et styringsverktøy for å bidra til å nå de vedtatte målene for klimagassreduksjon både for Agder som region og internt for egen organisasjon.

Budsjett for kontroll og tilsyn

Kontrollutvalget behandlet budsjettet for kontrollarbeid i sak 37/24 «Budsjett for kontrollarbeidet 2025 i Agder fylkeskommune». Særutskrift av saken fra kontrollutvalget følger vedlagt denne saken. I fylkeskommunedirektørens forslag er det for 2025 avsatt 4, 757 mill. kroner, i henhold til kontrollutvalgets vedtak.

Premieavvik

Gjennom året betaler fylkeskommunen pensjonspremie til Kommunal landspensjonskasse og Statens Pensjonskasse tilsvarende de kostnader selskapene har. Fylkeskommunens regnskap belastes med en pensjonspremie som er beregnet ut fra gjennomsnittlig lønnsvekst og regulering av grunnbeløpet de siste ti årene. Premieavvik er differansen mellom faktisk innbetaling og den beregnede kostnaden.

Fylkeskommunedirektøren foreslår å videreføre praksisen med å amortisere premieavviket over ett år, og ber om fullmakt til å håndtere dette regnskapsmessig. Dette innebærer at et «positivt» premieavvik blir avsatt til fond, for så å bli tilbakeført året etter. I en situasjon med «negativt» premieavvik vil det måtte brukes av fond, for så å tilbakeføre til fondet året etter. Det gis en orientering om premieavviket i årsrapporten.

Finansieringsordning for kommuner

Fylkestinget vedtok i sak 100/2020 å opprette en finansieringsordning for kommuner som ønsker å gjennomføre tiltak på fylkesveg. Lånerammen for finansieringsordningen med tilhørende bevilgning i investeringsbudsjettet, skal normalt vedtas i ordinær budsjettbehandling. Ut over dette må låneramme og bevilgning i investeringsbudsjettet vedtas for hvert prosjekt. I fylkeskommunedirektørens forslag til investeringsbudsjett er det pga. usikkerhet rundt fremtidige prosjekter, ikke innarbeidet midler til finansieringsordningen. Det foreslås at rammen settes til 100 mill. kroner for 2025. Utgifter og finansiering tilhørende avtaler med kommuner som gjør tiltak på fylkesveg, vil bli innarbeidet i tertialrapportene for 2025.

Konklusjon

Fylkeskommunedirektøren legger fram et forslag til budsjett for 2025 hvor det er funnet rom for svært lite nytt. I hovedsak opprettholdes tjenestestandarder og dekningsgrader i fylkeskommunens tjenesteyting. Sammen med reduserte inntekter, gir økte kostnader og høyere rente et mindre økonomisk handlingsrom i årene som kommer. I årsbudsjettet for

2025 har vi valgt å bruke midler fra disposisjonsfondet, samtidig som det igangsette en prosess for omstilling til en bærekraftig økonomi.

Kristiansand, 11.11.2024

Tine Sundtoft
Fylkeskommunedirektør

Lise Solgaard
fylkesdirektør